

Alla har problem med sina cementgolv

”Det går inte att besöka en industri utan att konstatera att finns problem med betonggolven”. Orden är Anders Åströms. Han är vd på LanatPlast AB, som specialiserat sig på polyuretanprodukter som ytskydd.

- Jag besöker många industrier och har aldrig sett ett problemfritt golv. Men problemen kan vara väldigt varierande. En del har dålig hårdbetong som inte fäster i grundgjutningen, så att ytan spricker. Andra har kanske bra hårdbetong överallt, förutom i skarvarna, konstaterar Anders Åström.

Dåliga skarvar är ett stort problem. Nästan alla har problem med sina skarvar. Stapeltruckar, med små hårda hjul, får slag i sådana skarvar. När de kör i korridorerna kan det låta som en gammal järnväg som dunkar.

- Det är negativt både för den som kör och för trucken. Trucken slits ut i förtid och även personerna som kör den. Sådana skarvar kan man få näst intill ljudlösa med en bra polyuretan.

Ett annat vanligt problem är i portarna, där betongen inne i byggnaden möter asfalten utanför. Betongen och asfalten har olika bärighet, inte minst sommartid när värmen får asfalten att mjukna, så att den lätt skadas vid en utlastning. Övergångarna får ofta truckarna att vingla till.

Anders Åström har till och med varit med om att en fullastad truck välte.

- Det finns produkter som klarar den överbyggnaden och gör en mjuk övergång.

EN ANVÄNDBAR PLAST

Vad är då polyuretan?

Polyuretan bildas genom en reaktion mellan en isocyanat och en polyol, eller polyalkohol som det sistnämnda också kallas. I isocyanater finns en molekylgrupp som är väldigt reaktiv. Den reagerar lätt med molekyler som innehåller hydroxylgrupper, som finns i bland annat alkoholer.

Anders Åström.

Polyuretan kan vara väldigt hård eller mjuk och elastisk. Den kan vara en hårdplast av den typ som LanatPlast arbetar med eller en termoplast som kan formsprutas och kallas då TPU (Termoplastisk polyuretan). Polyuretan kan också vara skumplast som används i stor skala för att isolera värmeledningsrör i våra fjärrvärmnät.

Kort sagt: en väldigt användbar plast.

LanatPlast bygger upp sina färger kring polyuretan, som är själva bindemedlet. Sedan pigmenteras färgen till önskad kulör.

PAPPAN STARTADE

LanatPlast startades 1974 av Anders Åströms far, som redan då hade mångårig erfarenhet från färgindustrin. När hans arbetsgivare skulle flytta verksamheten bestämde pappan sig för att säga upp sig och starta eget. I och med det bytte han också område. Fram tills dess hade han jobbat mycket med epoxifärger och -lackar, men övergick till färger med polyuretan som bindemedel.

Lite längre fram tog han visserligen upp produkter med epoxi, och även akryl, men de blev

inte så långlivade, för det var hans uppfattning att polyuretan var överlägset de andra produkterna.

Akryl, med sitt metylmetakrylat som lösningsmedel, har en flampunkt på 10 grader och tillhör därför klass 1. Med Epoxi finns det allergiproblem. En del personer är oerhört allergiska mot epoxi. Därför slutade min far med de produkterna.

Anders Åström har mer eller mindre vuxit upp med företaget. Han började sommar- och helgjobba på företaget redan i unga år, men valde helt andra inriktningar, bland data, när han sökte till Chalmers. Det blev en civilingenjörsutbildning i datateknik, följt av tolv år i IT-branschen.

Han tröttnade till slut på stressen och på att alltid vara tillgänglig och började jobba på faderns företag 2005. Ett par år senare skrevs LanatPlast över på honom. Men hans pappa är ”still going strong”, 80 år fyllda, och gör värdefulla insatser i labbet.

FINNS NACKDELAR

Du nämnde nackdelar med akryl eller epoxi. Finns det nackdelar med polyuretan som bindningsmedel?

Anders Åström, på Lanatplast, har besökt många industrier. Alla har problem med sina cementgolv, bland annat med skarvar och vid portarna där cement möter asfalt.

- Ja, det gör det. Det finns en reaktion som kan ske mellan vissa typer av polyuretan och betong, särskilt vid fuktiga förhållanden. Då kan det ske en process som kallas förvälning. Det bildas faktiskt tvål. Då släpper färgen från underlaget. Det måste man ha koll på om man jobbar på dessa färger. Använder man polyuretanfärger som innehåller just dessa grupper måste man använda en primer först, så att man skyddar polyuretanut från betongen.

Precis som i akryl och epoxi finns det skadliga ämnen i polyuretan också. Centrum för arbets- och miljömedicin, i Stockholm, har gett ut en skrift om arbete med isocyanater. Där berättas att isocyanater kan irritera kroppens slemhinnor vid hudkontakt, eller om man inandas ånga, damm eller aerosol, det vill säga dimma.

- Den som använder produkten måste ha en sådan kunskap att de skyddar sig på rätt sätt. Det är andningsskydd som gäller. Är det sprutade system så måste heldräkt användas, men vi använder inte sprutade system på Lanatplast, av just hälsoskäl.

FISKARNA FICK DET BRA

När vi ändå är inne på ämnet hälsa nämner han en anekdot från hans pappas tid:

- Volvo Lastvagnar, utanför Göteborg, byggde en fin rastplats för sina anställda. I en fönsterlös fabrik skapade man en oas mitt i lokalen, med palmer och fiskdamm av betong, med exotiska fiskar. Min far fick frågan om han hade någonting som han kunde ytskydda betongen med, utan att förgifta fiskarna. Dammen behandlades med lanatsystemet. Där levde sedan fiskarna i 15 år, tills rastplatsen plockades bort.

Polyuretan finns i alla möjliga konsistenser. Är det tjock massa som ska läggas ut används lämpligtvis en distansraka. Är det tunn beläggning så rollas färgen ut.

Polyuretan kan vara dyrare än akryl- och epoxifärger, vilket kunder kan se som en nackdel, berättar Anders Åström, men det vägs upp av att polyuretan som ytskikt blir slitåligare, och därmed mer långlivat, menar han.

- Jag har sett golv, som är ytskyddade med klassiska polyuretanlack, som är både tio och 15 år gamla och som ser förvånansvärt fräscha ut trots att det har varit intensiv trucktrafik där.

MÅNGA STORA KUNDER

Som ett exempel på slitstyrkan nämner Anders Åström CityMail, numera Bring:

- De expanderade snabbt och öppnade terminaler överallt. De hade inskrivet i sina instruktioner att alla nya lokaler skulle behandlas med en av våra polyuretanlack. Och de har en verksamhet där man släpar tunga pallar. Det säger en del om slitstyrkan.

Bland kunderna återfinns andra storföretag, som Volvo, Pripps och Tudor.

- Tudor hade stora problem med sina golv. Dels jobbade man med syror och dels med stora, tunga laster. Eftersom man även jobbade med blyoxid, som är farligt att inandas, höll man golven fuktiga för att hålla dammnivån nere. Tudor fann att lanatsystemet var det enda de var nöjda med.

Anders Åström ser ljus på framtiden. Betong fortsätter att vara det främsta golvmaterial i industrimiljöer. Men något som förvånar honom är att så många nöjer sig med att slipa betongen.

- Jag kan inte förstå hur man kan se det som en lösning. Dels har man inte tagit itu med skarvproblemet, dels har man inte ytskyddat betongen. Betongen klarar ju inte syror och andra ämnen. Och hur sköter man renhållningen? Betong blir inte bra förrän den har fått ett ytskikt.

Christer Åkerlundh